

III. RAKÚSKO - UHORSKO

1. RAKÚSKO – UHORSKÉ VYROVNANIE A SLOVÁCI

Vznik Rakúsko - Uhorska

- od prvej polovice 19. stor. sa snažili maďarskí politici získať väčší vplyv na riadení uhorskej časti monarchie
- využili porážku rakúskej armády Pruskom v roku 1866
- FRANTIŠEK JOZEF I. s nimi začal rokovať o novom vnútornom usporiadaní krajiny

- 1867 rozdelenie štátu na 2 časti = vznik R-U:

RAKÚSKO		UHORSKO
PREDLITAVSKO	CISÁR – FRANTIŠEK JOZEF I.	ZALITAVSKO
RAKÚSKY SNEM	MINISTERSTVÁ - ZAHRANIČNÝCH VECÍ VOJNY, FINANCIÍ	UHORSKÝ SNEM
RAKÚSKA VLÁDA	MENA – KORUNA, COLNÉ ÚZEMIE, ŠTÁTNA BANKA	UHORSKÁ VLÁDA

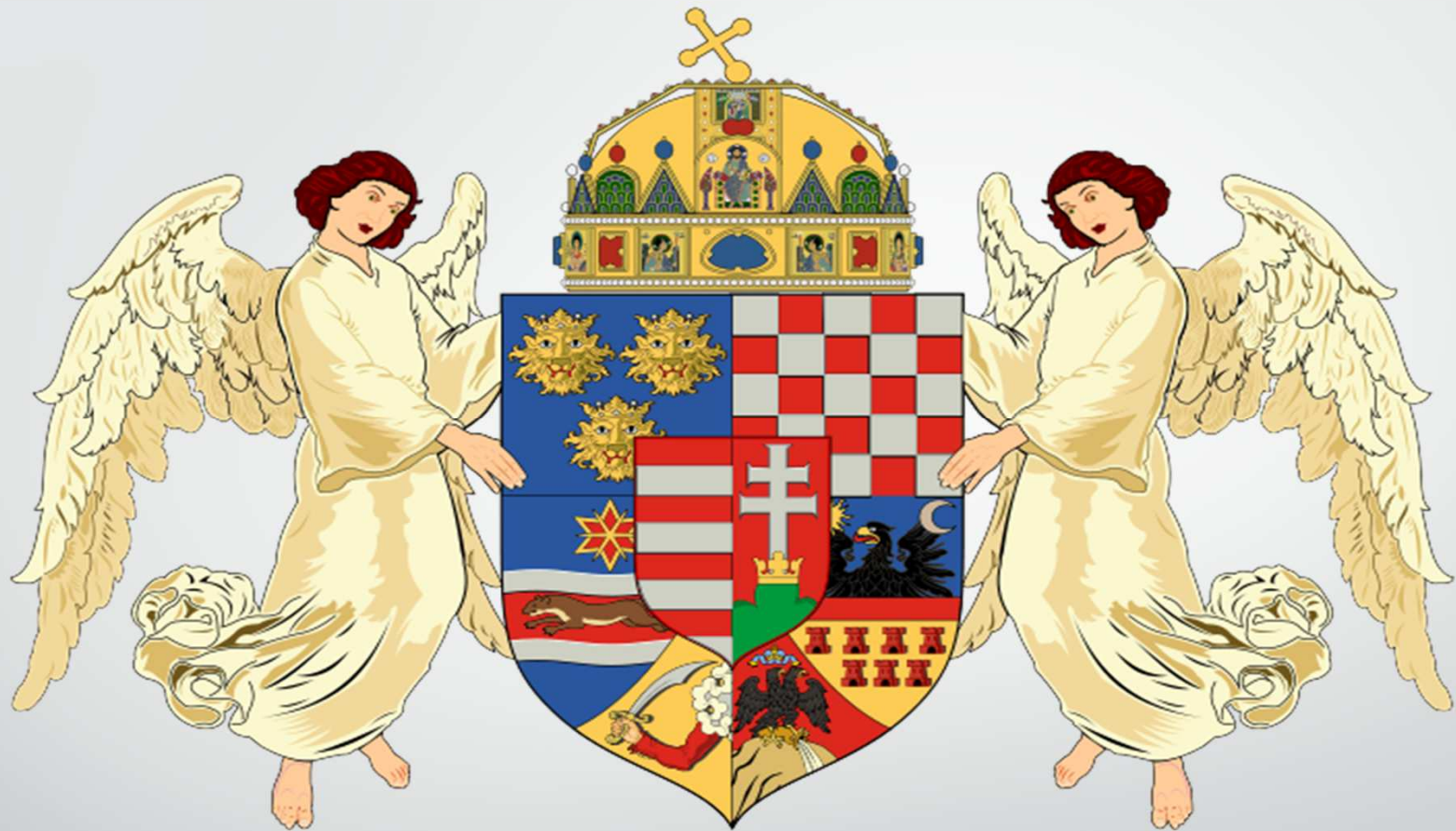
RAKÚSKÝ A UHORSKÝ ŠTÁTNY ZNAK

MAPA RAKÚSKO-UHORSKA

- **1868 tzv. chorvátsko-uhorské vyrovnanie** → oproti Nemad'arom mali Chorváti v Uhorsku výhodnejšie postavenie: vlastný snem, politického predstaviťa – bána a ministra vo vláde

Znaky Dalmácie, Chorvátska a Slavónie
na uhorskom znaku z roku 1910

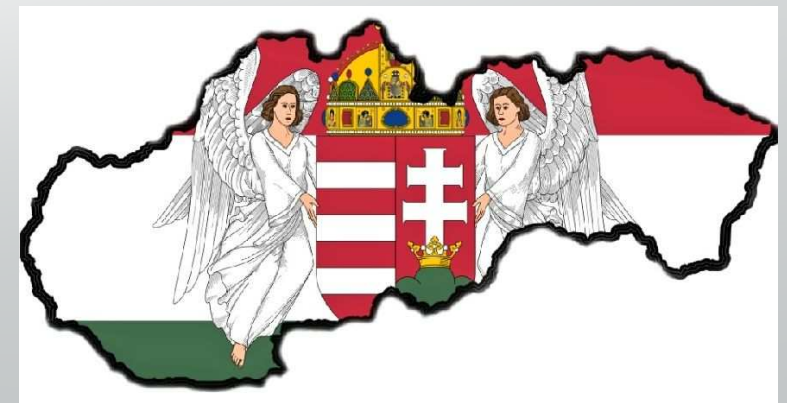
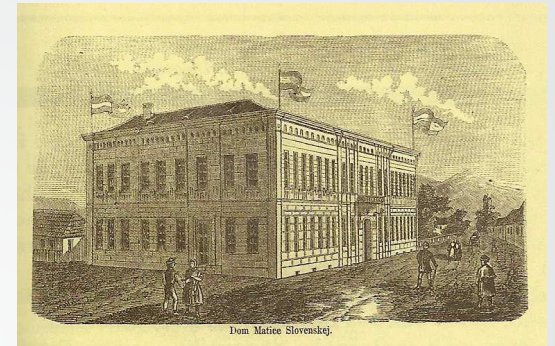
Slováci v Uhorsku

- predstavitelia nemad'arských národov boli nútení po roku 1867 riešiť vlastné záležitosti v Pešti (od 1873 Budapešť)
- uhorskí politici chceli pretvoriť mnohonárodnú krajinu na štát s jedným, uhorským (mad'arským) národom
- 1868 národnostný zákon – práva Nemad'arom, v praxi sa nedodržiaval
- mad'arčina – štátny jazyk Uhorska
- národnostný útlak

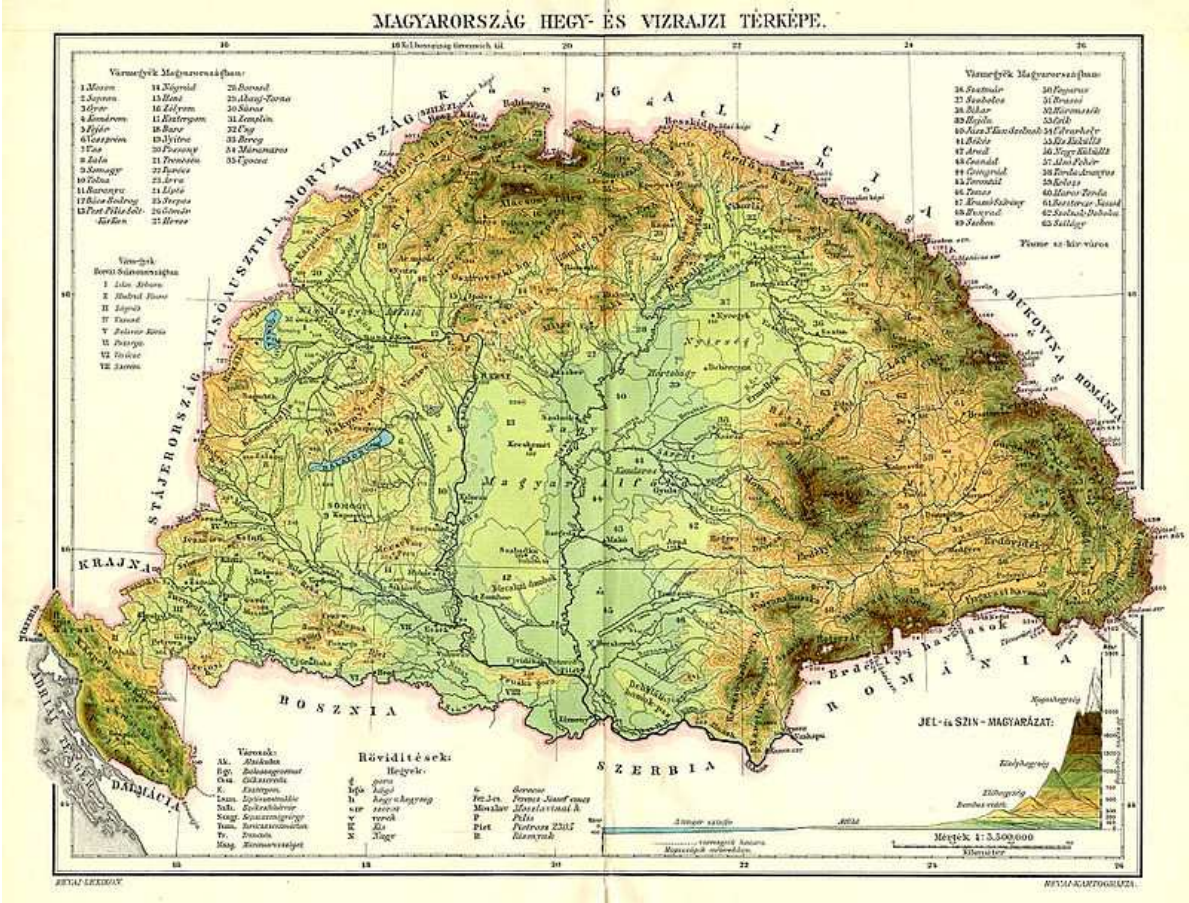

- 1874 zrušenie 3 slovenských gymnázií
- 1875 zatvorenie Matice slovenskej, zastavenie jej spolkovej a vydavateľskej činnosti
- ľudové (základné) školy – maďarčina ako povinný predmet
- podpora spolkov a organizácií zameraných na maďarizačnú činnosť v slovenských oblastiach

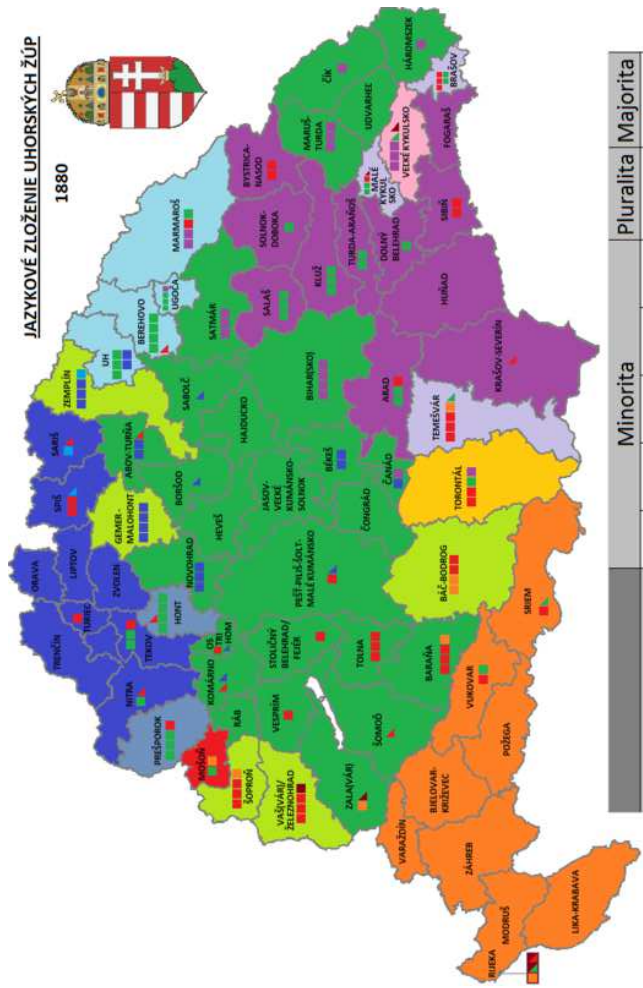

Uhorsko v 19. storočí

JAZYKOVÉ ZLOŽENIE UHORSKÝCH ŽŮP

1880

Jazyk	Minorita					Pluralita		Majorita
	5-10%	10-20%	20-30%	30-40%	40-50%	<50%	50-100%	
maďarčina	▲	■	■	■	■	■	■	■
nemčina	▲	■	■	■	■	■	■	■
slovenčina	▲	■	■	■	■	■	■	■
rumunčina	▲	■	■	■	■	■	■	■
rusinčina	▲	■	■	■	■	■	■	■
srbochorvátčina	▲	■	■	■	■	■	■	■
ostatné (Taliansi, Slovinci a iní)	▲	■	■	■	■	■	■	■

Obyvateľstvo Uhorska podľa sčítania obyvateľstva v roku 1910

